

Veřejná politika I.

SOP0

P1

Veřejná politika

- Politikou pak rozumíme jakýkoliv proces, jež směřuje k naplnění nějakého cíle nebo uspokojení potřeby.
 - Politika je cokoliv, co se vláda rozhodně učinit nebo neučinit
- **Veřejná politika je pak ta politika, která směřuje k naplnění cílů, které jsou chápány jako cíle celé společnosti.**

Politika

Český pojem politika má tři anglické ekvivalenty s odlišnými významy.

- *Polity:*

- Normativní, institucionální složka.
- Konkrétní nebo existující řád.

- *Politics:*

- Procesuální aspekt politiky.
- Dynamický aspekt vytvářené politiky.
- Ohled na různé zájmy a konflikty.

- *Policy:*

- Obsahová a materiální stránka.
- Obsah, výsledek, materiál, cíl, konkrétní politika.
- Z idejí vyvozená opatření – výsledky.

Konkrétní politický řád tvoří rámec (*polity*), v němž na základě strategie politického konfliktu a konsensu (*politics*) vzniká materiální stránka (*policy*)

Veřejná versus sociální politika

Veřejná politika	Sociální politika
Politika ŽP	
Bezpečnostní p.	
Mediální p.	
hospodářská p	
p. lidských práv a svobod	
p. zaměstnanosti	
p. bydlení	
vzdělávací p.	
p. péče o zdraví	
rodinná p.	
p. sociálního zabezpečení	
p. boje s chudobou a soc. vyloučením	

Hodnotové základy veřejné politiky

- Klíčové je chápání vztahu „rovnost“ a „svoboda“
- Spor o slučitelnost rovnosti a svobody
- Chápání vztahu rovnosti a svobody se vyvíjí od pohledu na práva:
 - Občanská (18. st.)
 - Politická (19. st.)
 - Sociální (20. st.)

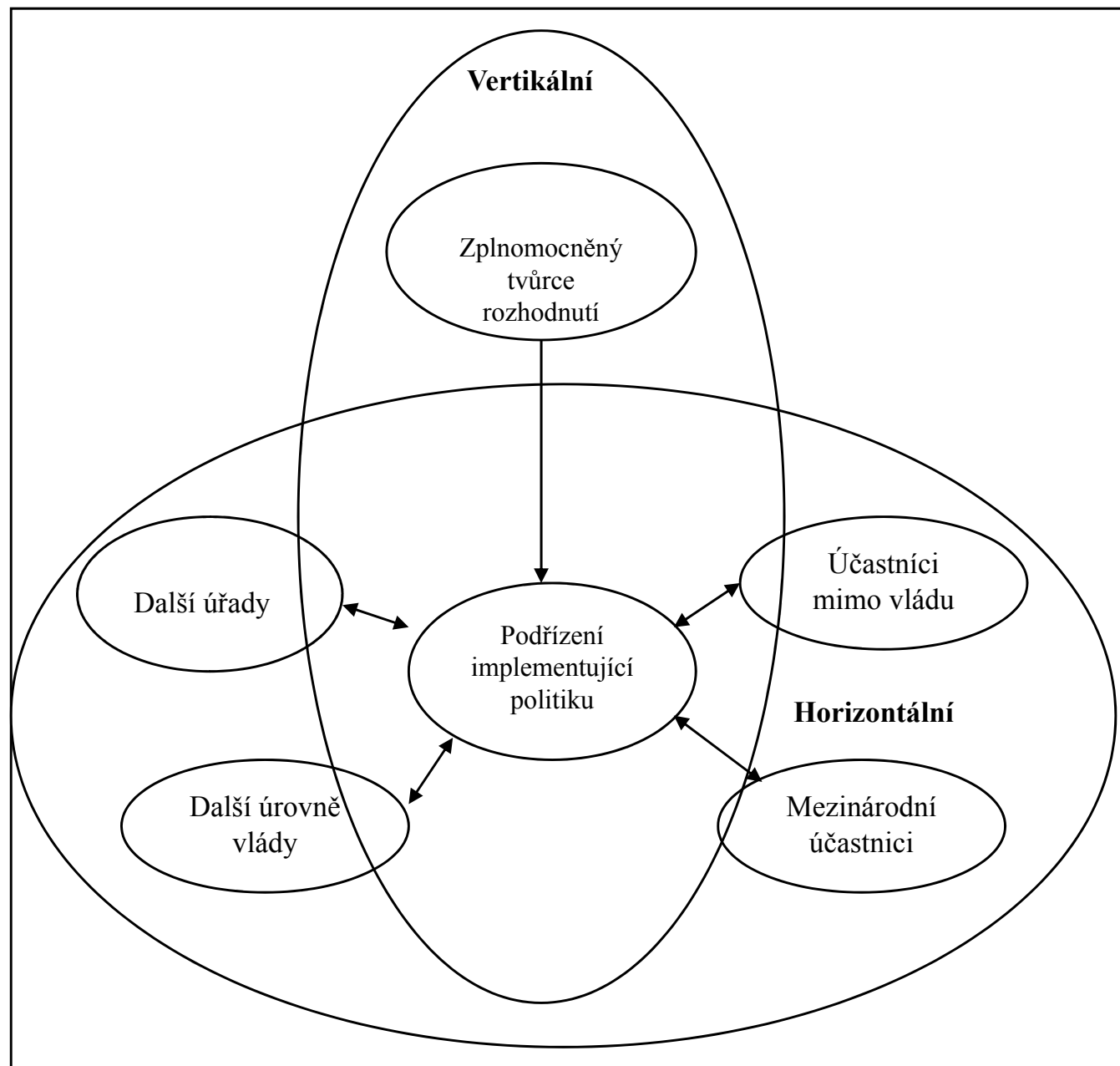
Modely veřejných politik

- Z morálních hodnot a ideologie vychází následující rozdělení současných konceptů veřejné politiky na dva základní:
 - *model 1* – Je založen na optimistickém předpokladu, že **společnost a její členové jsou schopni jednat zodpovědně**. Základní otázkou je „co je vhodné pro společnost?“. Důraz se klade na plánování a základním regulativem je **správa**.
 - *model 2* – Vychází z předpokladu, že **lidský intelekt je omezený** a je nutno použít jiné metody k řízení společnosti. Model staví na uplatnění preferencí lidí, na výsledcích jejich sociálních interakcí, které jsou náhražkami závěru z analýz. Základním regulativem, na který se spoléhá, je **trh**.

Přístupy a teorie

		Method of theory construction	
		Deductive	Inductive
Unit of analysis	individual	Rational choice Theories (Public choice)	Sociological individualism (welfare economics)
	collectivity	Class Analysis (Marxism)	Group Theories (Pluralism/Corporatism)
	structure	Actor-Centered Institutionalism (Transaction cost Analysis)	Socio-Historical Neo-Institutionalism (Statism)

Horizontální a vertikální dimenze politiky

Aktéři

Vládní aktéři	Sociální struktury a aktéři	Politické struktury a aktéři
Zvolení zástupci	Politicko-ekonomické struktury	Veřejnost
Jmenovaní úředníci	Firmy	Výzkumné organizace
	Zaměstnanci	Politické strany
		Massmedia
		Zájmové skupiny

Nástroje

- Zjednodušeně – každý nástroj může vést ke splnění cíle, nicméně některé jsou vhodnější a efektivnější než jiné
- Nástroje „skutečné“ a „procedurální“
 - Míra donucení x dobrovolnost

Politika jako...

- Systémová koncepce
- Proces
 - *Koncepce politického cyklu*
 - *Model A-A-A*
 - *Koncepce politických sítí*

Politika jako proces

- *Koncepce politického cyklu*
- *Model A-A-A*
- *Koncepce politických sítí*

Koncepce politického cyklu

- Identifikace a uznání sociálního problému
- Rozhodnutí ve veřejné politice
- Implementace VP
- Hodnocení veřejné politiky

-
- *inciace, estimace, selekce, implementace, evaulace a terminace*

Model A-A-A 1/2

Politika jako interaktivní proces mezi aktéry, kteří v jednotlivých arénách realizují svoje agendy.

- 1) Politické arény** neboli rozdělení politik podle jejich účinků:
- **Distributivní politika** – politika primárního rozdělování, přináší užitek všem a nikomu neubírá.
 - **Redistributivní politika** – přerozdělení statků, které jsou někomu odebrány (např. progresivní zdanění)
 - **Regulativní politika** – obsahuje prostor pro vyjednávání, může mít specifický, široký účinek. Lze jí ovlivňovat individuální chování (např. určení, které statky budou zdaňovány sníženou sazbou DPH).
- Rozlišující znaky, jimiž je aréna definována jsou založeny na převažujícím typu politik

Model A-A-A 2/2

2) *Politická aktéři*

- Politické strany, Legislativa, Exekutiva, Veřejnost, Byrokracie, Zájmové skupiny, Media

Aktéři vstupují do vzájemných kooperačně/konsensuálních nebo konkurenčně/konfliktních vztahů.

3) *Politická agenda* – je definována jako souhrn problémů, reflektovaných politickými aktéry uvnitř politických arén i mezi nimi.

- Agenda je permanentně utvářena a doplňována – tvoří se až v komunikaci mezi jednotlivými aktéry

Koncepce politických sítí

Zúčastnění aktéři (politici, odborníci, úředníci, zájmové skupiny,..) ovlivňují výsledek prostřednictvím vlastního nasazení a angažovanosti, přičemž podléhají vlivu pravidel a postupů.

Z různých kombinací aktérů a pravidel jsou různé výstupy. Ty jsou ovlivněny:

- Sílou vazeb mezi aktéry.
- Stupněm flexibility systému.
- Právním a tržním prostředím.
- Druhem sítě (např. otevřenost x uzavřenost vůči novým aktérům).

Akcentován je důraz na nehierarchické pojetí procesu interakcí.

Sítě mohou být stabilní i nestabilní. Např. iron triangle – stabilní síť v USA (zájmové skupiny, vládní agentury, kongres)

Literatura

■ Povinná

- Potůček-veřejná politika – kpt. 1-3
- *DSO KVTPVP – kpt. 1-3*

■ Doporučená

- Fiala, Schubert – Moderní analýza politiky – kpt. 1, 3
- Colebatch – Úvod do policy
- Problémy definování a prosazování veřejného zájmu – Sborník KVE, ESF-MU 1999